

แผนยุทธศาสตร์เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว
แบบบูรณาการอย่างยั่งยืน อุทยานธรณีโคราช

A Strategic Plan for the Integrated Promotion and Potential Development of
Sustainable Tourism of Khorat Geopark

ติณณ์เทพย์ รุ่งศรีตระกูล

เสรี วงษ์มณฑา

ธนรัตน์ รัตนพงศ์ธร

ณัฐรินทร์ ปรีวงศ์กุลธร

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวโรงแรมและธุรกิจบริการ มหาวิทยาลัยพะเยา

Tynnadev Rungsritrakul

Seri Wongmonta

Thanarat Ratanapongtra

Nuttharin Pariwongkhuntorn

Doctor of Philosophy Program in Tourism, Hotel, and Service Business Management, University of Phayao

Email: rungsritrakul@gmail.com

วันที่รับบทความ: 4 มีนาคม 2568; วันแก้ไขบทความ 4 เมษายน 2568; วันที่ตอบรับบทความ: 5 เมษายน 2568

Received: March 4, 2025; Revised: April 4, 2025; Accepted: April 5, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน อุทยานธรณีโคราช ดำเนินการด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยอาศัยข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ข้อมูลจากการประเมินศักยภาพทรัพยากรองค์ประกอบผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว และข้อมูลความคิดเห็นด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวอุทยานธรณีโคราช ใช้สร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นสำหรับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และนำมาทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับตัวแทนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยใช้วิธีคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง มีประชากรกลุ่มตัวอย่าง 5 กลุ่ม ได้แก่ ผู้แทนภาครัฐ ผู้แทนภาคเอกชน ผู้แทนภาคนักวิชาการ ผู้แทนภาคองค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) และผู้แทนภาคชุมชนในพื้นที่ รวม 27 คน วิเคราะห์ข้อมูลและนำมาอภิปรายผลด้วยการสังเคราะห์เพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว

ผลการวิจัยพบว่า 1) การท่องเที่ยวของไทยกำลังฟื้นตัวหลังจากสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 นักท่องเที่ยวมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบพฤติกรรมการท่องเที่ยว จังหวัดนครราชสีมามีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง นักท่องเที่ยวกลุ่มหลักเป็นชาวไทย ด้วยโอกาสด้านความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยว การเดินทางคมนาคมที่สะดวกสบายและท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี 2) หากอุทยานธรณีโคราชได้รับการพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมการท่องเที่ยว จะกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญของจังหวัดนครราชสีมา 3) อุทยานธรณีโคราชมีทิศทางและแนวทางในการดำเนินงานด้านการพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมการท่องเที่ยว 4) การท่องเที่ยวอุทยานธรณีโคราชจะช่วยส่งผลในเชิงบวกต่อสังคมและชุมชนมากกว่าการเกิดผลกระทบเชิงลบ 5) การท่องเที่ยวอุทยานธรณีโคราชมีปัจจัยสภาพแวดล้อมทั้งข้อดี ข้อเสีย โอกาสและอุปสรรค สามารถนำมาวิเคราะห์และอภิปรายผลด้วยกระบวนการสังเคราะห์เป็นแผนยุทธศาสตร์เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว ประกอบด้วยวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์และยุทธศาสตร์ 4 ประเด็น ได้แก่ พัฒนาทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยว พัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการการท่องเที่ยว พัฒนาระบบฐานข้อมูล

และสร้างการรับรู้การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว และส่งเสริมการบูรณาการความร่วมมือในการดำเนินงานการท่องเที่ยว

คำสำคัญ: การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว; การส่งเสริมการท่องเที่ยว; แผนยุทธศาสตร์

Abstract

This research aims to develop a strategic plan for the integrated promotion and potential development of sustainable tourism of Khorat Geopark. A qualitative research methodology was employed, utilizing data from document studies, an assessment of tourism resource potential, tourism product components, and opinions on promoting tourism in Khorat Geopark. The data collection tool was a semi-structured interview designed to gather expert opinions for strategic planning. In-depth interviews were conducted with key informants. A purposive sampling method was used, selecting 5 groups of stakeholders such as government representatives, private sector representatives, academics, representatives from Non-Governmental Organizations (NGOs) and local community representatives, totaling 27 participants. The collected data was analyzed and synthesized to develop a strategic plan for enhancing tourism potential.

The research findings reveal that 1) Thailand's tourism is recovering after the COVID-19 pandemic, with tourists adapting their travel behaviors. Nakhon Ratchasima Province has high tourism potential, with domestic travelers as the main visitor group. The province offers diverse attractions, convenient transportation, and year-round travel opportunities. 2) If Khorat Geopark undergoes further development and promotion, it has the potential to become a key tourist attraction in Nakhon Ratchasima. 3) Khorat Geopark has a clear direction and approach for tourism development and promotion. 4) Tourism in Khorat Geopark is expected to have a more positive impact on society and local communities than negative consequences. 5) Tourism in the Khorat Geopark involves environmental factors that include strengths, weaknesses, opportunities, and challenges. These can be analyzed and synthesized into a strategic plan to enhance and develop tourism potential. The plan consists of a vision, mission, strategies, and four key strategic areas: developing tourism resources and activities, improving the quality of tourism products and services, building a data system and raising public awareness through tourism promotion, and fostering integrated cooperation among stakeholders in tourism operations.

Keywords: Tourism Potential Development; Tourism Promotion; Strategic Plan

บทนำ

อุทยานธรณีโคราชหรือโคราชจีโอพาร์ค (Khorat Geopark) ได้รับการประกาศรับรองให้เป็นอุทยานธรณีโลกขององค์การยูเนสโกในปี 2566 (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2566 : สื่อออนไลน์) ซึ่งได้รับการยกย่องให้มรดกโลกประเภทอื่น ๆ อุทยานธรณีโคราชตั้งอยู่บริเวณทางฝั่งทิศตะวันตกของจังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วยพื้นที่ 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองนครราชสีมา อำเภอสีคิ้ว อำเภอสูงเนิน อำเภอขามทะเลสอ และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ มีมรดกทางธรณีวิทยา นิเวศวิทยา วัฒนธรรมที่สำคัญและสัมพันธ์กันจำนวน 35 แห่ง มีคุณค่าในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศและระดับนานาชาติ

อุทยานธรณีโคราชมีอัตลักษณ์ที่สำคัญและโดดเด่น 8 ประการดังคำกล่าวที่ว่า “โคราชจีโอพาร์ค มหานครแห่งบรรพชีวิน ดินแดนแห่ง 1 เขา 1 หิน 1 ป่า 1 ลำ 1 วัฒนธรรม กับ 3 ชาก” ซึ่งหมายถึง เขาเขาสตาเขาโอ้ได้หินทราย ป่าเต็งรัง ลำตะคอง วัฒนธรรมไทโคราช ชากไม้กลายเป็นหิน ชากช้างดึกดำบรรพ์ และชากไดโนเสาร์ (สำนักงานอุทยานธรณีโคราช, 2562 : สื่อออนไลน์) จึงนับได้ว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายอยู่ในพื้นที่เดียวกันรวม 3 ประเภท คือ แหล่งท่องเที่ยวทางธรณีวิทยา ทางนิเวศวิทยา และทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ โดยภายหลังจากที่อุทยานธรณีโคราชได้รับการประกาศรับรองให้เป็นอุทยานธรณีโลกแห่งใหม่ของประเทศไทย หน่วยงานบริหารของอุทยานธรณีโคราชจึงได้เริ่มดำเนินการส่งเสริมทางด้านการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง นับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเพื่อประโยชน์ในการเป็นที่ยอมรับและเพิ่มมูลค่าทางด้านเศรษฐกิจ ในการสร้างและกระจายรายได้สู่ชุมชน ควบคู่ไปกับความภาคภูมิใจของผู้คนในท้องถิ่นที่พื้นที่ของตนได้รับการยอมรับให้เป็นแหล่งอนุรักษ์ที่มีชื่อเสียงระดับมรดกโลก

จังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดเมืองหลักท่องเที่ยวของประเทศไทยที่ได้รับการพัฒนาเพื่อรองรับการท่องเที่ยว จึงมีศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยวทั้งในด้านสาธารณูปโภคพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านที่พักอาศัย ร้านอาหาร จุดบริการนักท่องเที่ยว เส้นทางคมนาคมเข้าสู่พื้นที่ต่าง ๆ ช่วยให้นักท่องเที่ยวมีความสะดวกสบายและปลอดภัยในการเดินทางท่องเที่ยว การดำเนินการด้านการท่องเที่ยวอุทยานธรณีโคราชมีจุดแข็งที่ดีและมีโอกาสในการประสบความสำเร็จมากมาย เช่น ความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยว ศักยภาพในการรองรับการท่องเที่ยว ชื่อเสียงในฐานะแหล่งมรดกโลกของยูเนสโก การสร้างพันธมิตรร่วมกับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามพบว่า การดำเนินการดังกล่าว ยังมีจุดอ่อนและอุปสรรคที่เป็นปัญหาคอยขัดขวางให้การดำเนินงานติดขัดและไม่ประสบความสำเร็จได้เช่นกัน เช่น เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจสำหรับนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม การขาดงบประมาณและบุคลากรในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยว การขาดการสร้างการรับรู้ให้กับท้องถิ่นและขาดการประชาสัมพันธ์แก่บุคคลทั่วไป เป็นต้น

อุทยานธรณีโคราชจะสามารถประสบความสำเร็จในด้านการท่องเที่ยวได้นั้น ควรจะต้องดำเนินการทั้งในด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวและในด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีศักยภาพรองรับการท่องเที่ยว จำเป็นที่จะต้องเน้นการส่งเสริมและพัฒนาแบบบูรณาการเพื่อสร้างความยั่งยืนของทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว โดยจะต้องมีการบริหารจัดการที่นำโดยภาครัฐ ให้การตอบสนองและสนับสนุนโดยภาคเอกชน และมุ่งเน้นให้ภาคชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานการดูแลรักษาอย่างต่อเนื่อง (ประเทือง จินตสกุล, 2561: 13-18) ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเกิดจิตสำนึกหวงแหนในฐานะของการเป็นเจ้าของและร่วมกันอนุรักษ์ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความยั่งยืน

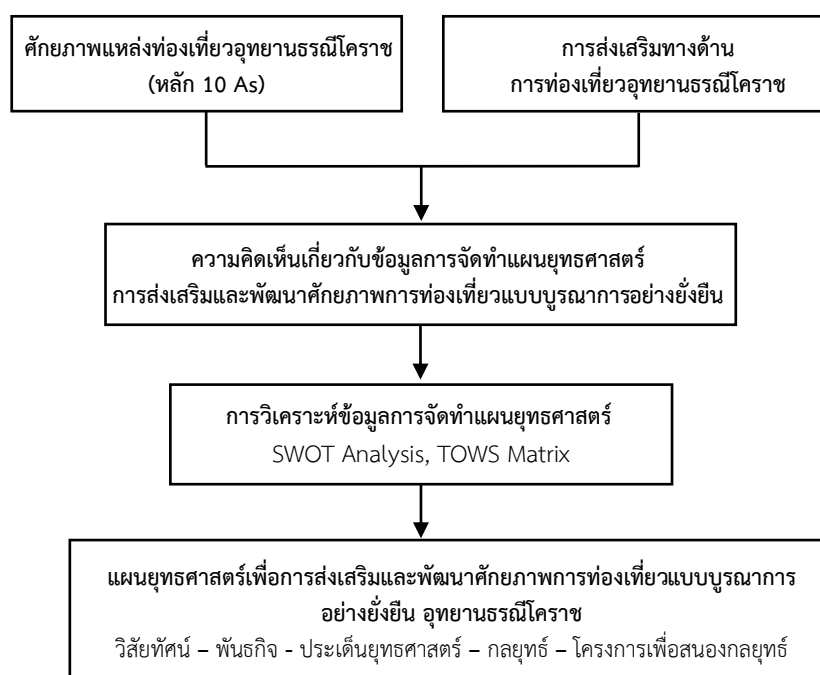
ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาแผนยุทธศาสตร์เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน อุทยานธรณีโคราช ซึ่งนับว่าเป็นการดำเนินการที่มีความสำคัญยิ่ง

เนื่องจากอุทยานธรณีโคราชได้ถูกประกาศรับรองให้เป็นมรดกโลกแห่งใหม่ ล้วนมีคุณค่าต่อมวลมนุษยชาติและความภาคภูมิใจของผู้คนในท้องถิ่น จึงจำเป็นที่จะต้องมีการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อให้อุทยานธรณีโคราชประสบความสำเร็จในการส่งเสริมประชาสัมพันธ์ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและมีศักยภาพในการรองรับการท่องเที่ยวในอนาคต การวิจัยศึกษาดังกล่าวนี้ จึงนับว่ามีความน่าสนใจและมีประโยชน์ต่อการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยเป็นอย่างยิ่ง

วัตถุประสงค์

เพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน อุทยานธรณีโคราช

กรอบแนวคิดการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยเรื่อง แผนยุทธศาสตร์เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน อุทยานธรณีโคราช ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยกำหนดขอบเขตในการวิจัย ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยและศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวอุทยานธรณีโคราช โดยทำการศึกษาบริบทเชิงพื้นที่และบริบทตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยว ศึกษาข้อมูลจากทฤษฎี แนวคิด เอกสาร วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัย เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการคิดวิเคราะห์ SWOT Analysis และ TOWS Matrix เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นยุทธศาสตร์ กลยุทธ์และโครงการ

พัฒนาเพื่อสยงกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องตามแผนยุทธศาสตร์เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน อุทยานธรณีโคราช

ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตพื้นที่เพื่อการศึกษาและเก็บข้อมูล โดยกำหนดพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวอุทยานธรณีโคราช จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองนครราชสีมา อำเภอสีคิ้ว อำเภอสูงเนิน อำเภอขามทะเลสอ และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ

ขอบเขตด้านประชากร

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับตัวแทนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้และเกี่ยวข้องในการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวอุทยานธรณีโคราช โดยใช้วิธีคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง มีประชากรกลุ่มตัวอย่าง 5 กลุ่ม ได้แก่ ผู้แทนภาครัฐ ผู้แทนภาคเอกชน ผู้แทนภาคนักวิชาการ ผู้แทนภาคองค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) และผู้แทนภาคชุมชนในพื้นที่ รวม 27 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริงจากตัวแทนความเห็นของแต่ละภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อุทยานธรณีโคราช

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ตั้งแต่เดือน กันยายน 2567-พฤศจิกายน 2567 เป็นเวลา 3 เดือน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใช้แบบสัมภาษณ์ แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structures Interview) ซึ่งมีข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับ

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์
2. สถานการณ์ความนิยมและทัศนคติต่อการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว
3. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก
4. การดำเนินการด้านการท่องเที่ยว
5. ทิศทางการท่องเที่ยวและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืน ตามแนวคิดและ

กระบวนการมีส่วนร่วมแบบบูรณาการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับตัวแทนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับความคิดเห็นสำหรับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน อุทยานธรณีโคราช ที่ผสมผสานระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ที่ได้จากการเก็บรวบรวมเอกสาร งานวิชาการที่เกี่ยวข้อง รวมถึงจากแหล่งข้อมูลของพื้นที่ และการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ที่ได้จากการสัมภาษณ์กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักและการสำรวจความคิดเห็นด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ต้องการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ ผู้วิจัยจะใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย โดยระบุคุณลักษณะเฉพาะของข้อความหรือสาระอย่างมีระบบ โดยมีวิธีการ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การลดทอนข้อมูล (Data Reduction) ด้วยการเลือกจุดที่น่าสนใจ ซึ่งจะทำให้เข้าใจง่าย สรุปย่อ ปรับข้อมูลดิบที่เก็บรวบรวมได้ รวมเป็นกลุ่ม แบ่งเป็นหมวดหมู่เป็นส่วน ๆ เขียนข้อสรุป เพื่อทำให้เกิดความชัดเจน หากจุดที่น่าสนใจและปรับลดหาข้อมูลเพิ่มเติม กระทั่งได้ผลสรุปและพิสูจน์บทสรุปจนเป็นที่น่าพอใจ

2. การแสดงข้อมูล (Data Display) เป็นขั้นตอนของการจัดการเลือกเฟ้น สรรหาตัวอย่างข้อมูลหรือสารสนเทศ นำมาเป็นหลักฐานของข้อสรุปชั่วคราว เสนอไว้เพื่อแสดงให้เห็นและก่อให้เกิดความเข้าใจว่าอะไรเกิดขึ้น ทำไม อย่างไร อันจะนำไปสู่การวิเคราะห์และสรุปผลในลำดับต่อไป

3. การสร้างข้อสรุปและยืนยันผลสรุป (Conclusion, Interpretation and Verification) อันเป็นการสังเคราะห์ข้อสรุปย่อยในช่วงแรก ๆ เข้าด้วยกันเป็นบทสรุป พร้อมกับพิจารณาความสมบูรณ์ของข้อมูล พิจารณาตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อการส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน อุทยานธรณีโคราช พบว่า

1. สถานการณ์ความนิยมและทัศนคติต่อการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวของไทยกำลังฟื้นตัวหลังจากสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 นักท่องเที่ยวมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบพฤติกรรมการท่องเที่ยว จังหวัดนครราชสีมา ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง นักท่องเที่ยวกลุ่มหลักเป็นชาวไทย การพัฒนาเทคโนโลยี ทำให้การจองบริการท่องเที่ยวผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัลมีความนิยมเพิ่มขึ้น การส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และการรักษาคุณภาพในการบริการจะช่วยให้ประเทศไทยยังคงเป็นจุดหมายปลายทางท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมในระยะยาว ในอนาคตคาดว่าจังหวัดนครราชสีมาจะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติ ด้วยโอกาสด้านความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยว การเดินทางคมนาคมที่สะดวกสบายและจังหวัดนครราชสีมาสามารถท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี

2. มุมมองการท่องเที่ยวอุทยานธรณีโลกและอุทยานธรณีโคราช เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์และดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม ในปัจจุบันนักท่องเที่ยวสนใจรูปแบบการท่องเที่ยวอุทยานธรณีโลกมากขึ้น อุทยานธรณีโคราชยังไม่ค่อยเป็นที่รู้จักของผู้คนในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา และกลุ่มนักท่องเที่ยวในประเทศ หากอุทยานธรณีโคราชได้รับการพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมการท่องเที่ยว จะกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญของจังหวัดนครราชสีมา

3. ทิศทางการท่องเที่ยวอุทยานธรณีโคราชควรเป็นไปในลักษณะของการพัฒนาเพื่อความยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยาและประวัติศาสตร์ในท้องถิ่น ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรและวัฒนธรรมแหล่งท่องเที่ยว ควบคู่ไปกับการกระจายรายได้ให้กับชุมชนในพื้นที่อย่างเป็นธรรมเพื่อป้องกันการเกิดปัญหาจากการดำเนินการด้านการท่องเที่ยว ส่งเสริมความเป็นมรดกโลกเพื่อประโยชน์ทางด้านการท่องเที่ยว ด้วยการสร้างเครือข่ายและการรับรองจากการเป็นแหล่งมรดกโลก เพื่อยกระดับการจัดการและประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวในระดับนานาชาติ สำหรับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนของอุทยานธรณีโคราช ควรจะเป็นไปในเชิงของการบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกันในการท่องเที่ยวทั้งในระดับจังหวัดและระดับประเทศ

แนวทางในการดำเนินงานด้านการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว ได้แก่ 1. การพัฒนาภูมิทัศน์และสถานที่ท่องเที่ยว 2. การพัฒนาระบบคมนาคมและการขนส่ง 3. การพัฒนาสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวก

สะดวกเพื่อการท่องเที่ยว 4. การพัฒนาการดูแลและรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว และ 5. การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และในส่วนการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ได้แก่ 1. การส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ 2. การสร้างการรับรู้และส่งเสริมศักยภาพชุมชนเพื่อรองรับการท่องเที่ยว 3. การส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยว และ 4. การส่งเสริมการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวอุทยานธรณีโลก

4. ผลกระทบหรือการเปลี่ยนแปลงของสังคมจากการดำเนินการด้านท่องเที่ยว ผลที่ต่อสังคมเกิดจากการกระตุ้นเศรษฐกิจในท้องถิ่น สร้างรายได้จากการท่องเที่ยวและกระจายรายได้สู่ชุมชน ช่วยในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น การส่งเสริมการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างนักท่องเที่ยวและชุมชน รวมทั้งการพัฒนาสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานที่ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชน ในขณะที่การท่องเที่ยวอาจสร้างผลกระทบด้านลบในด้านการเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ความเหลื่อมล้ำในชุมชนจากการกระจุกตัวของรายได้ การสูญเสียเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมท้องถิ่น และปัญหาความแออัดในชุมชนที่อาจทำให้ผู้คนในพื้นที่รู้สึกลำบากในการใช้ชีวิตประจำวัน อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวอุทยานธรณีโคราชจะช่วยส่งผลในเชิงบวกต่อสังคมและชุมชนมากกว่าการเกิดผลกระทบเชิงลบ

5. การท่องเที่ยวอุทยานธรณีโคราชมียังปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นข้อดีหรือจุดแข็ง ได้แก่ 1. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ประกอบด้วยทรัพยากรท่องเที่ยว 3 ประเภท 2. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกโลกของยูเนสโก 3. แหล่งท่องเที่ยวมีศักยภาพรองรับด้านการท่องเที่ยว 4. มีการจัดตั้งโครงสร้างองค์กรในการบริหารงานและดูแลโดยเฉพาะ และ 5. มีความคุ้มค่าจากการท่องเที่ยว

ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นข้อเสียหรือจุดอ่อน ได้แก่ 1. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจพิเศษเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยว 2. พื้นที่กว้างขวางสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละจุดอยู่ห่างไกลกัน 3. สถานที่ท่องเที่ยวบางแห่งยังไม่สามารถรองรับการท่องเที่ยว 4. ชุมชนและผู้นำเที่ยวขาดความรู้เกี่ยวกับอุทยานธรณีโคราช 5. นักท่องเที่ยวกระจุกตัวเฉพาะบางสถานที่ท่องเที่ยว 6. นักท่องเที่ยวไม่นิยมในการพักค้างคืนในพื้นที่ และ 7. ปัญหาด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาส ได้แก่ 1. รัฐบาลให้ความสำคัญและผลักดันเพื่อการท่องเที่ยว 2. ความร่วมมือในการเป็นพันธมิตรด้านการท่องเที่ยวกับแหล่งอื่น 3. การพัฒนาระบบการขนส่งและคมนาคมเข้าสู่พื้นที่ 4. การเป็นเจ้าภาพงานมหกรรมพืชสวนโลกของจังหวัดนครราชสีมาหรือ Korat Expo 2029 และ 5. การปรับเปลี่ยนรูปแบบพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวภายหลังสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19

และปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นอุปสรรค ได้แก่ 1. การบริหารงานด้านการท่องเที่ยวทับซ้อนกับหน่วยงานอื่น 2. ขาดงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงานและการดูแล 3. ผู้คนทั่วไปขาดการรับรู้เกี่ยวกับอุทยานธรณีโคราช และ 4. ค่านิยมของนักท่องเที่ยวภายในประเทศในรูปแบบเดิม

จากข้อมูลผลการวิจัยทั้งหมด สามารถนำมาวิเคราะห์และอภิปรายผลด้วยกระบวนการสังเคราะห์เป็นแผนยุทธศาสตร์เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ และยุทธศาสตร์ 4 ประเด็น

สรุปผลการวิจัย

1. การท่องเที่ยวไทยกำลังฟื้นตัวหลังโควิด-19 ส่งผลให้นักท่องเที่ยวปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โดยให้ความสนใจการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ กิจกรรมกลางแจ้งและใช้เทคโนโลยีในการจองบริการมากขึ้น

2. อุทยานธรณีโคราชยังไม่เป็นที่รู้จักแพร่หลาย แต่มีศักยภาพการท่องเที่ยวสูง เนื่องจากมีทรัพยากรทางธรณีวิทยา วัฒนธรรม และธรรมชาติที่โดดเด่น การส่งเสริมและประชาสัมพันธ์อย่างเหมาะสมจะช่วยดึงดูดกลุ่มนักท่องเที่ยวที่สนใจด้านการเรียนรู้และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

3. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของอุทยานธรณีโคราชควรมุ่งเน้นการผสมผสานการเรียนรู้ การอนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่น และการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม โดยต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน รวมถึงการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการประชาสัมพันธ์เพื่อเพิ่มการรับรู้ของนักท่องเที่ยว

4. ผลกระทบจากการท่องเที่ยวมีทั้งเชิงบวกและลบ โดยเชิงบวกคือการกระตุ้นเศรษฐกิจ ส่งเสริมวัฒนธรรมและสร้างงานให้ชุมชน ขณะที่เชิงลบคือปัญหาทรัพยากรเสื่อมโทรม ความแออัดทางเศรษฐกิจ และความแออัดของพื้นที่ การพัฒนาจึงต้องเน้นการอนุรักษ์และการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อความยั่งยืน

อภิปรายผลการวิจัย

เพื่อเป็นการตอบวัตถุประสงค์การวิจัย การจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน อุทยานธรณีโคราช ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

สถานการณ์ความนิยมและทัศนคติต่อการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั่วไปทั้งในระดับประเทศและจังหวัดนครราชสีมา จากการฟื้นตัวของนักท่องเที่ยวของประเทศไทยหลังจากวิกฤติโรคระบาดโควิด 19 ส่งผลให้นักท่องเที่ยวในปัจจุบันมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการท่องเที่ยว โดยให้ความสนใจในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและกิจกรรมกลางแจ้ง มีการเปลี่ยนแปลงลักษณะในการเดินทางไปท่องเที่ยวแบบกลุ่มเล็กหรือคนเดียว และใช้เทคโนโลยีการจองบริการท่องเที่ยวผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัลและการส่งเสริมการท่องเที่ยว สอดคล้องกับทฤษฎีพฤติกรรมนักท่องเที่ยววิถีใหม่ ซึ่งกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2563) ได้วิเคราะห์พฤติกรรมนักท่องเที่ยวภายหลังการแพร่ระบาดของโรคระบาดโควิด 19 ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับพฤติกรรมแบบ “BEST” ได้แก่ Booking in advance หรือการจองล่วงหน้า, Environment หรือการใส่ใจสังคมและสิ่งแวดล้อม, Safety come first หรือการให้ความสำคัญกับความปลอดภัย และ Technology หรือการใช้เทคโนโลยีเสริมสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยว จังหวัดนครราชสีมามีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง มีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายและมีกิจกรรมที่น่าสนใจ การพัฒนาแผนการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างมีกลยุทธ์ การสนับสนุนกิจกรรมท่องเที่ยวและการจัดกิจกรรมใหม่ ๆ คาดว่าจะสามารถนำมาใช้ให้เป็นโอกาสในการช่วยเพิ่มความนิยมของนักท่องเที่ยวได้อย่างต่อเนื่อง โดยควรจะต้องมีการพัฒนาเสริมสร้างความสะดวกในการเดินทางในจังหวัดและเสนอกิจกรรมที่น่าสนใจสำหรับทั้งนักท่องเที่ยวไทยและต่างชาติอย่างสม่ำเสมอ

มุมมองในด้านการท่องเที่ยวอุทยานธรณีโลก ในระยะหลังที่ผ่านมามีการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นในระดับโลก เพราะเป็นการผสมผสานการเรียนรู้เกี่ยวกับธรณีวิทยา ธรรมชาติ วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ ดังนั้นการท่องเที่ยวประเภทนี้จึงเหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจในประเด็นด้านการศึกษาและการเรียนรู้เกี่ยวกับโลกและสิ่งแวดล้อมรวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและประวัติศาสตร์ในพื้นที่ แม้ว่าในปัจจุบันการท่องเที่ยวอุทยานธรณีโคราชจะยังไม่เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายในกลุ่มผู้คนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวทั่วไปในประเทศ แต่ผู้วิจัยมีมุมมองที่เชื่อว่าหากอุทยานธรณีโคราชได้รับการพัฒนาและส่งเสริมด้านการประชาสัมพันธ์ ที่นี้จะกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะจากกลุ่มที่สนใจเรื่องราวเกี่ยวกับธรณีวิทยา ธรรมชาติ และวัฒนธรรม ด้วยพื้นที่

ดังกล่าวมีคุณค่าทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์และสามารถนำเสนอให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสประสบการณ์ที่มีความหมาย และกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและมีความสำคัญระดับนานาชาติในอนาคตอย่างแน่นอน

ทิศทางการท่องเที่ยวของอุทยานธรณีโคราช เนื่องจากอุทยานธรณีโคราชมีความหลากหลายทางธรณีวิทยา วัฒนธรรมประวัติศาสตร์และนิเวศวิทยาที่มีเอกลักษณ์ ซึ่งสร้างความโดดเด่นและความน่าสนใจให้กับนักท่องเที่ยว การพัฒนาการท่องเที่ยวควรมุ่งเน้นที่การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยาและประวัติศาสตร์ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากการได้สัมผัสทรัพยากรท้องถิ่น พร้อมทั้งส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อไม่ให้เกิดการพัฒนาเป็นการทำลายสิ่งที่มีคุณค่าในพื้นที่ นอกจากนี้ยังต้องมุ่งเน้นการกระจายรายได้ไปยังชุมชนอย่างเป็นธรรม ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับ แผนการตลาดและการประชาสัมพันธ์อุทยานธรณีโคราช (สำนักงานอุทยานธรณีโคราช, 2563) ที่ระบุว่าการสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเป็นเรื่องที่สำคัญ เพิ่มโอกาสในการพัฒนาให้ประสบความสำเร็จ โดยแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอุทยานธรณีโคราชเพื่อความยั่งยืน ควรเน้นการบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน นักวิชาการ องค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) และภาคชุมชนในการร่วมมือกัน อีกทั้งยังต้องมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งมีการใช้สื่อดิจิทัลและสื่อสังคมในการประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างการรับรู้ที่ดีให้เข้าถึงนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม

ผลกระทบการท่องเที่ยวในอุทยานธรณีโคราชเป็นไปได้ทั้งด้านบวกและด้านลบ ขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการ โดยผลที่ดีด้านบวกจะเป็นการช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจท้องถิ่น การช่วยอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น การสร้างงานการจ้างงานใหม่ ลดการย้ายถิ่นฐานของคนในพื้นที่และการส่งเสริมความสัมพันธ์ในชุมชน ในขณะที่ผลกระทบในด้านลบคือ การเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ การเกิดความเหลื่อมล้ำในชุมชนจากการกระจุกตัวของรายได้ในบางกลุ่ม การขาดความยุติธรรมในการแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว และปัญหาความแออัดในพื้นที่ที่อาจส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวันของคนในท้องถิ่นแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้นผู้ประกอบการจึงมีความคิดเห็นว่า แนวโน้มของการท่องเที่ยวอุทยานธรณีโคราชควรต้องมุ่งเน้นการท่องเที่ยวที่สัมพันธ์กับธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น พร้อมกับการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มความสะดวกสบายให้แก่นักท่องเที่ยว โดยควรจะต้องทำการพัฒนาอย่างรอบคอบเพื่อลดผลกระทบด้านลบและเน้นการสร้างคุณค่าร่วมให้กับทั้งชุมชนและสิ่งแวดล้อม การร่วมมือกันจากทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวจะช่วยให้การท่องเที่ยวอุทยานธรณีโคราชสามารถส่งเสริมความเป็นมรดกโลกและเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนได้ระยะยาวในอนาคต

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก ผู้วิจัยสามารถนำมากำหนดเป็นแผนกลยุทธ์ในภาพรวมโดยการสังเคราะห์ผ่านเทคนิค TOWS Matrix ดังนี้

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์เพื่อกำหนดกลยุทธ์ด้วยเทคนิค TOWS Matrix ในภาพรวม

รายการ	โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
TOWS Matrix	1. รัฐบาลให้ความสำคัญและผลักดันเพื่อการท่องเที่ยว	1. การบริหารงานด้านการท่องเที่ยวทับซ้อนกับหน่วยงานอื่น
	2. ความร่วมมือในการเป็นพันธมิตรด้านการท่องเที่ยวกับแหล่งอื่น	2. ขาดงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงานและการดูแล

รายการ	โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
	3. การพัฒนาระบบการขนส่งและคมนาคมเข้าสู่พื้นที่ 4. การเป็นเจ้าภาพงานมหกรรมพืชสวนโลกของจังหวัดนครราชสีมา 5. การปรับเปลี่ยนรูปแบบพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว	3. ผู้คนทั่วไปขาดการรับรู้เกี่ยวกับอุทยานธรณีโคราช 4. ค่านิยมของนักท่องเที่ยวภายในประเทศ
จุดแข็ง (Strengths)	กลยุทธ์เชิงรุก (SO)	กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST)
1. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ประกอบด้วยทรัพยากรท่องเที่ยว 3 ประเภท	1.การส่งเสริมและสนับสนุนประเภทการท่องเที่ยวแหล่งมรดกโลกในประเทศไทย	1.การส่งเสริมและสนับสนุนประเภทการท่องเที่ยวแหล่งมรดกโลกในประเทศไทย
2. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกโลกของยูเนสโก	2.การพัฒนาระบบฐานข้อมูลการท่องเที่ยวและชุมชนสัมพันธ์	2.การพัฒนาระบบฐานข้อมูลการท่องเที่ยวและชุมชนสัมพันธ์
3. แหล่งท่องเที่ยวมีศักยภาพรองรับด้านการท่องเที่ยว	3.การส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่สำคัญระดับประเทศในพื้นที่อุทยานธรณีโคราช	
4. มีการจัดตั้งโครงสร้างองค์กรในการบริหารงานและดูแลโดยเฉพาะ		
5. มีความคุ้มค่าจากการท่องเที่ยว		
จุดอ่อน (Weaknesses)	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO)	กลยุทธ์เชิงรับ (WT)
1.เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจพิเศษเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยว	1.การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว	1.การพัฒนาทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยวที่ขาดศักยภาพ
2.พื้นที่กว้างขวาง สถานที่ท่องเที่ยวแต่ละจุดอยู่ห่างไกลกัน	2.การพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว	2.การส่งเสริมการรับรู้ของชุมชนเพื่อเพิ่มศักยภาพรองรับการท่องเที่ยว
3.สถานที่ท่องเที่ยวบางแห่งยังไม่สามารถรองรับการท่องเที่ยว	3.การพัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับการท่องเที่ยว	3.การเจรจาทางด้านการร่วมมือกับทุกภาคส่วนเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว
4.ชุมชนและผู้นำเที่ยวขาดความรู้เกี่ยวกับอุทยานธรณีโคราช		
5.นักท่องเที่ยวกระจุกตัวเฉพาะบางสถานที่ท่องเที่ยว		
6.นักท่องเที่ยวไม่นิยมในการพักค้างคืนในพื้นที่		

รายการ	โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
7.ปัญหาด้านการส่งเสริมการ ท่องเที่ยวของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง		

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกที่ผู้วิจัยสามารถนำมากำหนดเป็นแผนกลยุทธ์ในภาพรวมโดยการสังเคราะห์ผ่านเทคนิค TOWS Matrix ได้แผนกลยุทธ์ 4 ด้าน ได้แก่ 1) กลยุทธ์เชิงรุก 2) กลยุทธ์เชิงป้องกัน 3) กลยุทธ์เชิงแก้ไข และ 4) กลยุทธ์เชิงรับ และการกำหนดโครงการเพื่อตอบสนองกลยุทธ์ตามแผนกลยุทธ์ในแต่ละด้าน

แผนยุทธศาสตร์

ผู้วิจัยวิเคราะห์กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ โดยการนำข้อมูลจากการวิเคราะห์ที่ได้มากำหนดวิสัยทัศน์ของยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับพันธกิจ พร้อมทั้งกำหนดพันธกิจตามประเด็นยุทธศาสตร์ และนำกลยุทธ์จัดหมวดหมู่ตามความเหมาะสม ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ พวงพร ภัสสรวิริยะ (2564) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามแนวเส้นทางโคราชจีโอพาร์ค อำเภอสูงเนิน โดยนำเสนอเป็นการดำเนินกลยุทธ์ส่วนประสมการตลาด เช่น กลยุทธ์ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยว กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของชุมชนและการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม กลยุทธ์การพัฒนาด้านการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น โดยแผนยุทธศาสตร์เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน อุทยานธรณีโคราช มีรายละเอียดดังนี้

วิสัยทัศน์

“อุทยานธรณีโคราช เป็นแหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกที่มีชื่อเสียงและความพร้อมรองรับการท่องเที่ยวด้วยการบูรณาการอย่างยั่งยืน”

พันธกิจ

1. ส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยว
2. สำรวจและพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการการท่องเที่ยว
3. พัฒนาระบบฐานข้อมูลและสร้างการรับรู้การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว
4. ส่งเสริมการบูรณาการความร่วมมือในการดำเนินงานการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์การพัฒนา

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรและกิจกรรมการท่องเที่ยว

กลยุทธ์ที่ 1 กลยุทธ์การส่งเสริมและสนับสนุนประเภทการท่องเที่ยวแหล่งมรดกโลกในประเทศไทย

1. โครงการท่องเที่ยวแหล่งอุทยานธรณีโลกและแหล่งมรดกโลกของไทย
2. โครงการส่งเสริมท่องเที่ยว 3 มงกุฎมรดกโลกแห่งเดียวของไทยในโคราช
3. โครงการกิจกรรมนำเที่ยวศึกษาฟอสซิลไดโนเสาร์และช้างดึกดำบรรพ์ของโคราช
4. โครงการกิจกรรมนำเที่ยวศึกษาไม้กลายเป็นหินถิ่นโคราช

กลยุทธ์ที่ 2 กลยุทธ์การส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่สำคัญระดับประเทศในพื้นที่อุทยานธรณีโคราช

1. โครงการการจัดกิจกรรมวัฒนธรรมในแหล่งประวัติศาสตร์อุทยานธรณีโคราช
2. โครงการการจัดประชุมสัมมนาทางด้านอุทยานธรณีโลกในภูมิภาค
3. โครงการการจัดกิจกรรมรวมประจำปีของอุทยานธรณีโคราช

4. โครงการการจัดประชุมระดับประเทศโดยใช้พื้นที่อุทยานธรณีโคราช
5. โครงการการจัดกิจกรรมนำเที่ยวอุทยานธรณีโคราชในช่วงงานมหกรรมพืชสวนโลกโคราช

2029

กลยุทธ์ที่ 3 กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยวที่ขาดศักยภาพ

1. การพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวอีก 13 แห่งในอุทยานธรณีโคราช
2. การปรับปรุงและสร้างสรรค์สร้างกิจกรรมท่องเที่ยวใหม่ที่น่าสนใจและน่าดึงดูด

กลยุทธ์ที่ 4 กลยุทธ์การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว

1. การฟื้นฟูกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 1 ตำบล 1 กิจกรรม
2. การส่งเสริมกิจกรรมเกิดใหม่ในพื้นที่ โดยอิงตามภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น
3. การส่งเสริมการจัดงานกิจกรรมเทศกาลต่าง ๆ ในชุมชนอุทยานธรณีโคราช
4. การส่งเสริมกิจกรรมนำเที่ยว 7 เส้นทางแนะนำ โคราชจีโอพาร์ค

ยุทธศาสตร์ที่ 2 **สำรวจและพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการการท่องเที่ยว**

กลยุทธ์ที่ 1 กลยุทธ์การสำรวจความต้องการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

1. การสำรวจความคิดเห็นและการประเมินโดยนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว
2. การพัฒนาเทคโนโลยีและช่องทางในการสำรวจสอบถามความคิดเห็นนักท่องเที่ยว

กลยุทธ์ที่ 2 กลยุทธ์การพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

1. การสนับสนุนการให้บริการขนส่งสาธารณะในพื้นที่โดยภาคเอกชน
2. การพัฒนาศักยภาพการขนส่งสาธารณะเพื่อเชื่อมแหล่งท่องเที่ยวระหว่างอำเภอ
3. การจัดตั้งสมาคมหรือชมรมผู้ให้บริการรถเช่าในพื้นที่ 5 อำเภอและระบบจองออนไลน์

กลยุทธ์ที่ 3 กลยุทธ์การพัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับการท่องเที่ยว

1. โครงการอบรมมัคคุเทศก์จิตอาสาในท้องถิ่น
2. โครงการฝึกอบรมด้านการให้บริการและให้ความรู้ด้านการท่องเที่ยวในชุมชน
3. การสรรหางบประมาณเพื่อจ้างงานบุคลากรในการดำเนินงานอุทยานธรณีโคราช

ยุทธศาสตร์ที่ 3 **พัฒนาระบบฐานข้อมูลและสร้างการรับรู้การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว**

กลยุทธ์ที่ 1 กลยุทธ์การพัฒนาระบบฐานข้อมูลการท่องเที่ยวและชุมชนสัมพันธ์

1. โครงการพัฒนา AI นำมาใช้ในการนำเที่ยว
2. โครงการพัฒนา AI เพื่อให้ข้อมูลและการบริการของอุทยานธรณีโคราช
3. โครงการพัฒนาเทคโนโลยีในชุมชนเพื่อเชื่อมโยงองค์ความรู้สู่ท้องถิ่น
4. โครงการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์และป้ายสื่อความหมายท่องเที่ยวในชุมชน

กลยุทธ์ที่ 2 กลยุทธ์การส่งเสริมการรับรู้ของชุมชนเพื่อเพิ่มศักยภาพรองรับการท่องเที่ยว

1. โครงการส่งเสริมการเรียนรู้อุทยานธรณีโคราชในรายวิชาท้องถิ่นของเรา
2. กิจกรรมการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับอุทยานธรณีโคราชโดยผู้นำชุมชน
3. โครงการการกระจายข่าวสารอุทยานธรณีโคราชด้วยเสียงตามสายในหมู่บ้าน
4. โครงการติดตั้งป้ายชื่ออุทยานธรณีโคราชและข่าวสารในชุมชน 1 หมู่บ้าน 1 ป้าย

ยุทธศาสตร์ที่ 4 **ส่งเสริมการบูรณาการความร่วมมือในการดำเนินงานการท่องเที่ยว**

กลยุทธ์ที่ 1 กลยุทธ์การเจรจาทางด้านการร่วมมือกับทุกภาคส่วนเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว

1. โครงการกิจกรรมสัมพันธ์เชิงยุทธศาสตร์ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องการท่องเที่ยวอุทยานธรณีโคราชร่วม
สัมมนา

2. โครงการการสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวจากภาครัฐ
3. โครงการการสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจากเอกชน

กลยุทธ์ที่ 2 กลยุทธ์การสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง

1. การให้ความสำคัญและเข้าร่วมกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวอุทยานธรณีโคราช
2. การช่วยส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวอุทยานธรณีโคราช
3. การให้ความร่วมมือและช่วยเหลือคณะกรรมการอุทยานธรณีโคราชด้านการท่องเที่ยว
4. การสนับสนุนกิจกรรมเพื่อหารายได้เข้าสู่หน่วยงานอุทยานธรณีโคราช

กระบวนการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอุทยานธรณีโคราช

จากข้อมูลสรุปและอภิปรายการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางในการช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวอุทยานธรณีโคราชให้ประสบความสำเร็จจากกระบวนการ “GEOTOUR” ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีการบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถช่วยให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นไปอย่างยั่งยืนและมีความสมดุลในหลายด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งกระบวนการในการส่งเสริมการท่องเที่ยวอุทยานธรณีโคราช “GEOTOUR” มีส่วนประกอบหลักแนวคิดดังนี้

G: Government ภาครัฐหรือผู้ที่เกี่ยวข้องต้องกำหนดนโยบายสนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงาน

E: Education ให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยาและการท่องเที่ยวประเภทอื่นในพื้นที่

O: Organization มีคณะทำงานที่ประกอบด้วยทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในด้านการท่องเที่ยว

T: Technology ใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน การสื่อสารเพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว

O: Ovation ทุ่มเทในการบริหารจัดการด้วยความเป็นเลิศ เพื่อสร้างประสบการณ์ที่ประทับใจ

U: Uniqueness ดำเนินการสื่อสารการตลาด ให้นักท่องเที่ยวรับรู้ถึงเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว

R: Reputation สร้างภาพลักษณ์ชื่อเสียงโดยใช้ประโยชน์จากการเป็นอุทยานธรณีโลกของยูเนสโก

การส่งเสริมการท่องเที่ยวอุทยานธรณีโคราชผ่านกระบวนการ “GEOTOUR” โดยการบูรณาการจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมการผสมผสานการทำงานระหว่างหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ การให้ความสำคัญในการศึกษาเพื่อสร้างการรับรู้และฐานข้อมูล การใช้เทคโนโลยี การเน้นในศักยภาพเพื่อความเป็นเลิศในการบริการ การนำเสนอความเป็นเอกลักษณ์และชื่อเสียงในระดับสากล จะเป็นแนวทางที่สำคัญอันจะสามารถสร้างการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีความยั่งยืนและสมดุล ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับหลักพื้นฐานของอุทยานโลกของยูเนสโกที่ประกอบด้วย การมีคุณค่าระดับนานาชาติ การบริหารจัดการโดยองค์กรที่ถูกต้องตามกฎหมายระดับประเทศ การรับรู้ของประชาชน และการสร้างเครือข่ายอุทยานโลกในภูมิภาคเพื่อเรียนรู้ซึ่งกันและกัน (Department of Mineral Resources, 2014) รวมทั้งยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ที่เน้นการพัฒนาที่ยั่งยืนในมิติด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิต ให้ความสำคัญกับจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย อันนำไปสู่ความยั่งยืนเพื่อคนรุ่นต่อไปอย่างแท้จริง (National Strategy Secretariat Office, 2017) ซึ่งจะช่วยให้การท่องเที่ยวในอุทยานธรณีโคราชประสบความสำเร็จในทุกด้านอย่างยั่งยืนและเป็นที่ยอมรับในการท่องเที่ยวและภาพลักษณ์ของการเป็นมรดกโลกระดับโลก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ผู้วิจัยขอเสนอข้อเสนอแนะในการนำผลของการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1.1 กลุ่มงานด้านการวางแผนยุทธศาสตร์จังหวัดนครราชสีมา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา สามารถนำแผนยุทธศาสตร์นี้มาใช้เป็นแนวทางส่วนหนึ่งในการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ เพื่อการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดนครราชสีมา

1.2 หน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม สามารถนำแผนยุทธศาสตร์เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน อุทยานธรณีโคราชนี้ ไปเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาและการวางแผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องได้

1.3 การศึกษาวิจัยด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวอุทยานธรณีโคราชครั้งนี้ เป็นการศึกษาจากกลุ่ม ประชากรตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยเท่านั้น แต่หากผู้สนใจในงานวิจัยนี้มีความต้องการข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนและนโยบายเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวกับกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวต่างชาติ ควรจะต้อง ทำการศึกษาวิจัยในประเด็นดังกล่าวนี้เพิ่มเติม

1.4 การศึกษาวิจัยด้านการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวอุทยานธรณีโคราชครั้งนี้ ในด้านศักยภาพ ของแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยว เป็นการศึกษาเฉพาะจากแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งและกิจกรรมบาง ประเภทที่มีศักยภาพเท่านั้น แต่หากผู้สนใจในงานวิจัยนี้มีความต้องการข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพของ แหล่งทรัพยากรสถานที่อื่นที่ไม่ได้ถูกนำมาทำการวิจัยหรือแหล่งทรัพยากรสถานที่ทั้งหมดในพื้นที่อุทยานธรณี โคราช ควรจะต้องทำการศึกษาวิจัยในประเด็นดังกล่าวนี้เพิ่มเติม

1.5 จากผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ พบว่าการส่งเสริมการท่องเที่ยวอุทยานธรณีโคราชทั้งในด้านการ ประชาสัมพันธ์และการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวยังคงมีปัญหาในการดำเนินงานอยู่บางประการ ดังนั้นผู้ ที่สนใจจึงควรศึกษาประเด็นที่ยังคงเป็นปัญหาและนำไปวิเคราะห์เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนเพิ่มเติม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวอุทยานธรณีโคราชในกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยว ชาวต่างชาติเพิ่มเติม เพื่อให้ได้แผนและกลยุทธ์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ครอบคลุมทั้งหมด

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยด้านการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวอุทยานธรณีโคราชในด้านศักยภาพ ของแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยวที่ยังขาดศักยภาพและไม่ได้นำมาใช้ในการทำวิจัยในครั้งนี้ เพื่อให้ได้ แผนและกลยุทธ์ในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวที่ครอบคลุมแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยวทั้งหมด

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินการหาแนวทางแก้ไขปัญหที่พบเจอจากการ วิจัยในครั้งนี้ โดยเลือกประเด็นที่มีความสำคัญและมีความน่าสนใจในการนำมาศึกษาโดยเฉพาะ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2563). COVID-19 กับผลกระทบต่อการท่องเที่ยวไทย. สืบค้นเมื่อ 21 ธันวาคม 2567 จาก

<https://www.mots.go.th/download/TourismEconomicFTourismEconomicVol4.pdf>.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. (2566). ยูเนสโกรับรองแผนเป็นอุทยานธรณี โลก. สืบค้นเมื่อ 22 พฤษภาคม 2566, จาก <https://isan.tourismthailand.org/contact/>.

- ประเทือง จินตสกุล. (2561). โคราซจีโอพาร์ค สู่อิโพลิสโลกยูเนสโก. ใน กองธรณีวิทยา, ส่วนอนุรักษ์แหล่งธรณีวิทยาและจัดตั้งอุทยานธรณี, **กรมทรัพยากรธรณี** (13–18).
- พวงพรภัสสร วิริยะ. (2564). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามแนวเส้นทางท่องเที่ยวโคราซจีโอพาร์ค อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา. **วารสารสมาคมนักวิจัย**, 26(4), 225–243.
- สำนักงานอุทยานธรณีโคราช. (2563). **แผนการตลาดและการประชาสัมพันธ์อุทยานธรณีโคราช**. สืบค้นเมื่อ 29 กรกฎาคม 2566, จาก <https://www.khoratgeopark.com/Data/FileEditor/สื่อ-บทความเผยแพร่/หนังสือต่างๆ/แผนการตลาดและการประชาสัมพันธ์อุทยานธรณีโคราช.pdf>.
- สำนักงานอุทยานธรณีโคราช. (2562). **เอกสารสมัครอุทยานธรณีโลกอุทยานธรณีโคราช**. สืบค้นเมื่อ 29 กรกฎาคม 2566, จาก <https://www.khoratgeopark.com/Data/FileEditor/สื่อ-บทความเผยแพร่/All%20เอกสารเข้า%20กรม%20Thai%20Dossier%2027MAR2019.pdf>.
- Department of Mineral Resources. (2014). **Context of geological conservation**. Conservation and Management Division, Department of Mineral Resources.
- National Strategy Secretariat Office. (2017). **National Strategy 2018–2037 (Summary)**. Bangkok: Office of the National Economic and Social Development Board.